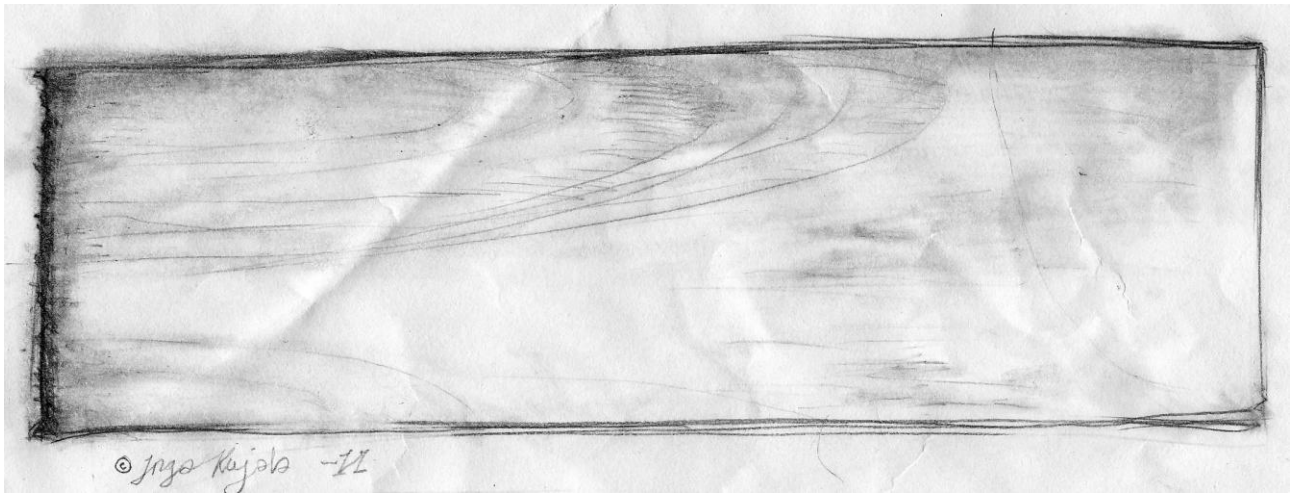

Päre

Anssi Bwalya
Helka Kujala
Hilla Männikkö
Ilari Kujala
Inga Kujala
Joona Kivilahti
Milja Männikkö
sekä
Ada, Elsa ja Maiju

Millainen on hyvä päre?

Pärepuu on

- yleensä mäntyä
- suora
- halkaisijaltaan tukin paksuinen (n. 25 cm)
- hidaskasvuinen (puunsyyt tiheässä)

Miten päreitä tehdään?

Suvantolainen Olli Mettiäinen, joka omistaa kaksi korjattua kattoa, oli mukana myös pärekattotalkoita ennen olleessa päreentekotalkoissa. Hän kertoi, kuinka päreet tehtiin. Ensin puut kaadettiin ja tuotiin höyläyspaikalle. Sen jälkeen ne katkaistiin päreiden pituisiksi. Pölkkyjen latvapää kastettiin punaiseen maaliin. Sittemmin pölkyt höylättiin päreiksi pärehöylällä. Puolet päreistä parkattiin (eli päreen sivuista otettiin sivuilla olevat kaarnat pois). Lopuksi päreet ladottiin pinoihin.

Hyvä päre on

- n. 50 cm pitkä
- 10–15 cm leveä
- n. 4 mm paksu
- tuore
- suora
- oksaton

Halosen masiinitollan katolta. (Kuva: Helka Kujala)

Suvannon kylän pärehöylä Simunan ladossa. (Kuva: Helka Kujala)

Kivelän isäntä mittasi täydellisen päreen. (Kuva: Milja Männikkö)

Miten pärekatto tehdään?

PÄREKATON TYÖVAIHEET - RÄYSTÄÄLTÄ YLÖSPÄIN

1. 1/2-pituiset pareet naulataan raystaan reunalle vierekkain.

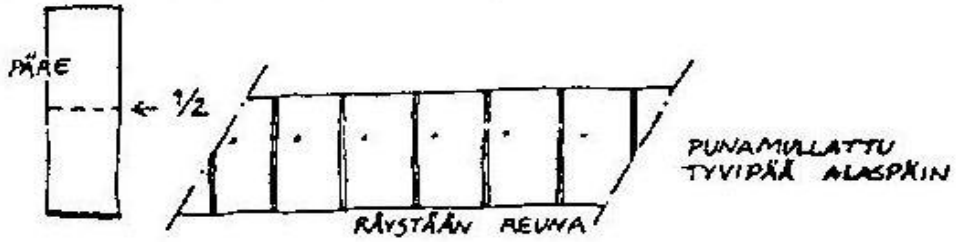

2. 2/3-pituiset tai 3/4-pituiset pareet naulataan limiin raystaan reunalle.

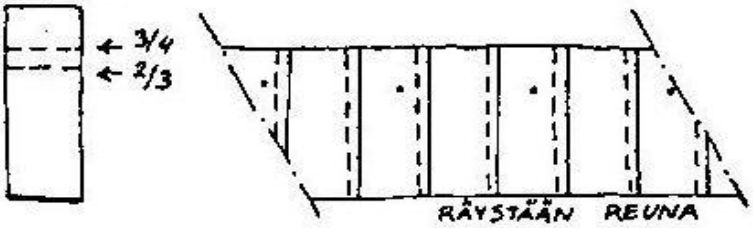

3. Taysmittaiset pareet naulataan raystaan reunalle limiin, toiseen suuntaan kuin edellinen kerros.

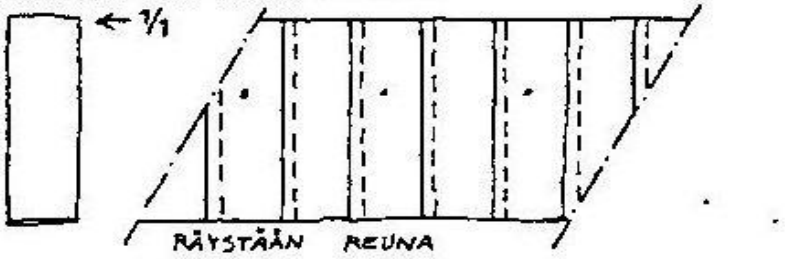

4. Kiinnitetaan astutuslauta 5" raystään reunan tasalla ja laudan reunalta naulataan taysmittaiset pareet limiin eri suuntiin kuin edellinen kerros.

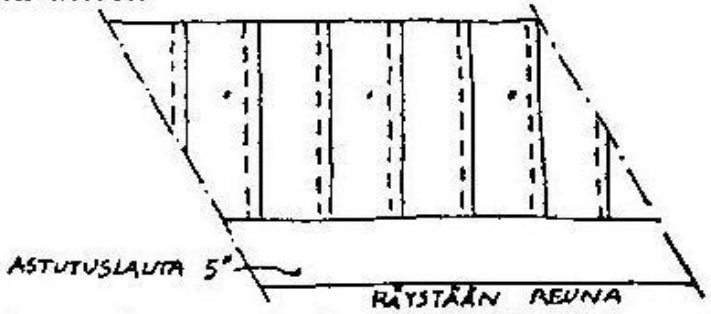

5. Astutuslautaa siirretaan aina laudan leveyden (5") verran ylöspain ja pareet naulataan limiin eri suuntaan kuin edellinen kerros. Harja tehdaan raystaan tapaan 3-kertaiseksi. Kiinnitetaan harjalaudat.

HUOM ! Pareiden naulauksesta esiintyy kahta tapaa vaiheesta 2 ylospain - naulataan jokainen tai joka toinen pare.

© Helena Hirviniemi

Vanhaa pärekattoa. (Kuva: Inga Kujala)

Vanhan katon purkua Mettiäisen ulkorakennuksen katolla. (Kuva: Milja Männikkö)

Uuden katon päreiden naulaamista. (Kuva: Helka Kujala)

Uutta kattoa. (Kuva: Helka Kujala)

Pärekattotalkoot

Suvannossa on järjestetty pärekattotalkoita 1970- luvun lopulta lähtien ja pitkin 80-lukua. Viimeisimmät talkoot järjestettiin vuonna 1989. Tänä vuonna Suvannossa järjestettiin taas uudet talkoot 13.-16.6.2011 sekä Suvannon tulevaisuus -seminaari 17.6. Kylän 58 pärekatosta suurin osa on uusimisen tarpeessa. Talkoiden aikana uusittiin viisi kattoa kokonaan ja kuudes osittain.

Miten pärekattotalkoot on järjestetty tänä vuonna?

Kaisu Siika-aho, suvantolainen, oli yksi tämänvuotisten talkoiden järjestäjistä. Hän kertoi, kuinka oli saanut järjestettyä talkoot:
"Viime syksystä, koko talven, siitä asti talkoista on puhuttu ja niitä on suunniteltu. Helmikuun alussa haettiin apurahaa kulttuurirahastolta, mutta rahaa ei saatu. Pelkosenniemen kunnaltakin haettiin, ja rahaa saatiin sieltä tuhat euroa. Olin Helena Hirviniemeen yhteydessä, jotta saisimme opiskelijoita tänne mukaan. Sitten kysyin rakennusten omistajilta, mitä kattoja pitää korjata tai tehdä. Sen jälkeen annoimme vain sanan levitä. Kerroimme asiasta monille entisille talkoolaisille. Suunnittelimme ilta- ja Suvannon tulevaisuus -seminaariohjelmat. Myöhemmin mietimme majoitukset, ruokailut ja päivän aikataulut. Tein suurta yhteistyötä Tiina Heinäsen, mieheni Markku Kujalan, Aila Kiemungin ja Esa Heinolan kanssa. Ruokailua suunnitteli myös Lea Toivanen. Keräsin silti koko ajan tietoa netistä. Siitä, miten tehdään hyvä päre, hyvä pärekatto, ja hyvät talkoot. "

"Tärkeitä tietolähteitäni olivat:
Helena Hirviniemi ja Osmo Kallinen."

Talkoomuistoja…

Talkoisiin saapui väkeä eri puolilta Suomea sekä ulkomailta. Mukana oli myös rakennus- ja restaurointialan opiskelijoita. Oulun Pikisaaressa opiskeleva Miia Lindström sai tiedon talkoista sähköpostin kautta. Miian mielestä talkoot sujuivat hyvin ja hän oppi tekemään pärekaton, mikä olikin pääsyy tulla talkoisiin. Lisäksi hän halusi nähdä Suvannon kylän. Kylä ja ihmiset jäivätkin päällimmäisinä hänen mieleensä ja hän tulisi mielellään uusiin talkoisiin.

Jari Haavikko Oulusta oli mukana myös vuoden 1982 talkoissa. Hän tuli talkoisiin tavatakseen vanhoja ystäviä. Hänen mielestään tunnelma olikin sama kuin edellisellä kerralla, vaikka paikalla olikin myös paljon uusia tyyppejä. Talkoiden loppupuolella hän kertoi löytäneensä itsestään paljon uusia lihasryhmiä, jotka kaikki olivat kipeitä.

Talkoolaisten joukossa oli myös ulkomaalaisia. Hollantilainen Hans Kerkhof oli kolmatta kertaa talkoissa mukana. Hän tuli paitsi auttamaan vanhan rakennusperinnön säilyttämisessä, myös tapaamaan vanhoja suomalaisia tuttaviaan. Ranskalainen Sylvain Graton opiskelee arkkitehtuuria vaihto-oppilaana Oulun yliopistossa opettajanaan Helena Hirviniemi, joka oli myös mukana talkoissa. Hän halusi saada käytännön kokemusta ja on nauttinut talkoista. Molemmat kehuivat vieraanvaraisuutta ja ruokaa ja aikoivat tulla seuraaviinkin talkoisiin, jos mahdollista.

Ruoanvalmistuksesta huolehtivat Aila Kiemunki, Lea Toivanen ja Riitta Nordström . Eräs heistä oli ollut ennenkin talkoissa kokkaamassa. Ruokia kehuttiin kovasti.

Punkaharjulta tullut Veli-Matti Kähmi oli talkoissa ensimmäistä kertaa. Hän halusi nähdä vanhoja tuttuja ja oli jo pitkään halunnut käydä Suvannon kylässä. Katon tekeminen oli hänen mielestään mielenkiintoista ja iltaohjelmat mukavia.

Kuva: Inga Kujala

Kuva: Helka Kujala

Kuva: Milja Männikkö

Kuva: Veikko Kivilahti